

Tema Vatten åk F-1

Plats: Se inbjudan.

Kläder: Kläder efter väder, inga finkläder. Vattentäta kängor eftersom det kan bli lerigt nära dammen. Om det är torrt i markerna och det är torrt och varmt väder går gymnastikskor bra. Det finns i allmänhet ingen toalett kring exkursionsområdena.

Tid: Exkursionen tar ca 3 timmar. Vi rekommenderar starkt att ni avsätter hela dagen för att vistas i naturen. På många exkursionsmål finns fina promenadstigar längs ån - samt grillplatser. Åk kollektivt om det är möjligt.

Mat: Medtag alltid frukt och fika. Stannar ni heldag så medtag lunch. Meddela guiden när det är lagom för eleverna att ta en fruktpaus resp fika och lunch. Guiden är med er 3 timmar så ev kan det vara bättre att ta lunchen efter guidningen, men det är inte nödvändigt. Gör det som är bäst för elevernas koncentration.

Förberedelser: Gör en färdig uppdelning av eleverna i 8 grupper. Övningarna kräver samarbete så när grupperna görs, fundera över hur de bäst kan göras för att eleverna ska få ut mesta möjliga av samarbetet. Kanske ska man blanda eleverna så att det i varje grupp finns både elever som är starka på samarbete och de som är mindre starka.

Prata om hur man samarbetar på ett bra sätt. Att det är viktigt att peppa varandra. Att gruppen ska se till att alla får vara delaktiga. Att man lyssnar på varandra.

Till de flesta exkursionsmål finns en broschyr med karta. Skriv ut den och ta med. De hittas [här](#).

Berätta att eleverna ska få höra en **berättelse** om en familj som bodde vid ån för länge sedan. Förbered dem på att de tillsammans ska återberätta denna berättelse när de kommer tillbaka till skolan och rita bilder till.

Skriv ut **småkrypsmemoryt** och näringskedjan [här](#). Prata om att vissa småkryp är växtätare, andra rovdjur och åter andra äter döda djur och växtdelar. Spela småkrypsmemoryt så att eleverna lär sig känna igen djuren. Lyssna på tre vanliga fågelläten [här](#) – dessa fåglar brukar man alltid höra på exkursionen!

Kryssa småkryp på skolgården. Dela in eleverna i grupper och låt dem gå ut på skolgården och se hur många olika arter de hittar! Vilka kommer med i 20-klubben, 30-klubben osv? Detta är ett sätt att undersöka den biologiska mångfalden på skolgården. Eleverna behöver

inte kunna arterna – bara se att djuren ser olika ut och antagligen är olika arter (ibland kan ju också hona och hane av samma art se olika ut). Hur skulle man kunna öka den biologiska mångfalden på skolgården? Läs mera om **faunadepå** från Lunds naturskola [här](#). Vill ni istället kryssa grupper av djur som spindeldjur, insekter etc se bilagan längst bak. Idé från Nynäshamns naturskola.

Planering exkursion (ordningen kan komma att ändras under exkursionen):

- **Berättelse** om familjen som levde vid ån för 200 år sedan.
- **Hävning.** Sortering av djuren beroende på hur många ben de har. Raderna i iskubslådorna är numrerade. Det finns håvar, vannor och bestämningsmaterial. Genomgång av djuren och vilka grupper de tillhör. Inga ben – mollusker (snäckor, musslor),
- **Benkoll** Syftet med aktiviteten är att befästa kunskapen om olika djurs antal ben och deras grupptillhörighet. Eleverna springer planlöst omkring på en begränsad yta. Ledaren ropar sedan namnet på något djur t.ex. vattenspindel. Eleverna ska då gå ihop i ett led på fyra personer för att få åtta ben som spindeldjur har. De fortsätter att röra sig. Ledaren ropar sedan: Människa! eller något namn på en människa så att alla springer ensamma igen. Ropar ledaren: Vattengråsugga! går eleverna ihop i grupper om sju elever och får 14 ben och fortsätter röra sig framåt.
- **FRUKTPAUS**
- **Nattsländans livscykel** Bilder på äggsamling – husmask – puppa - vuxen nattslända sätts upp i området. Alla elever samlas vid första bilden och gör sten-sax-påse. De som vinner letar upp nästa utvecklingsstadie. De som förlorat fortsätter göra sten-sax-påse tills de vinner och kan gå vidare. När de blivit vuxen nattslända går de till start igen och börjar om. Ledaren avbryter efter ett tag.
- **Fingret på näsan alternativt 4 rep – se nedan**
- **Fingret på näsan** Eleverna står i en ring. Ledaren ger ledtrådar till djur vi har sett och när eleverna tror sig veta vilket djur det är så sätter de fingret på näsan utan att säga något. Ledtrådarna blir lättare och lättare. När alla är upplästa får eleverna säga svaret samtidigt på given signal.
- **4 rep** (bra när det är kallt) Eleverna delar upp sig i ett ja-lag och ett nej-lag. Ledaren ställer frågor om sådant som gjorts under exkursionen och beroende på om svaret är ja eller nej så ska det ena eller det andra laget jaga och kulla.

Lgr22 Förskoleklassen: Lära tillsammans med andra genom lek och rörelse samt utforskande och praktiskt arbetssätt. Sortering och gruppering av växter och djur samt namn på några vanligt förekommande arter.

Åk 1 - 3: Några djurs livscyklar och anpassningar till olika livsmiljöer och årstider. Djur i närmiljön, hur de kan grupperas samt namn på några vanligt förekommande arter. Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i ekosystem. Enkla fältstudier, observationer och experiment. Migration inom ett land och mellan länder. Vad detta kan ha för orsaker och få för konsekvenser. Skildringar av människors levnadsvillkor förr i tiden.

Vill ni lära er ytterligare om hur man kan jobba med utomhuspedagogik i olika ämnen? Boka in er för en fortbildning med Mats Wejdmark, inspiratör/rådgivare och medförfattare till bokserien "Att lära in ute" med 30 års erfarenhet i naturpedagogik.

[Läs mera här >>](#)

Efterarbete

Eleverna fick höra en berättelse om en familj som bodde vid ån för 200 år sedan och hur de hade det. Läs berättelsen för eleverna som en repetition, se "[Berättelsen om familjen vid ån](#)". Berättelsen kopplar till hur Skånes jordbrukslandskap har förändrats med utdikningar etc. Återberätta den tillsammans och låt eleverna rita teckningar till berättelsen. Som stöd till lärare ladda ner broschyren "[En renare å, ett rikare landskap, ett renare hav](#)". Vi på Natur i fokus är mycket glada över att få ta del av ert arbete!

Fortsätt att spela småkrypsmemoryt för att repetera djuren. Gör näringskedjorna som finns i dokumentet. Gör de övningar som ev ej hunnits med under exkursionen. Vill ni titta på en liten video med småkryp i vatten – det kan ni hitta [här](#).

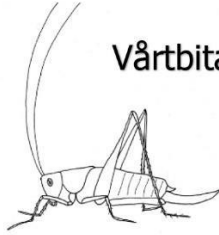
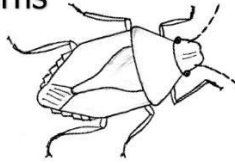
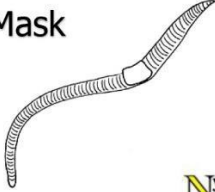
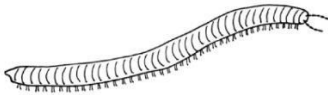
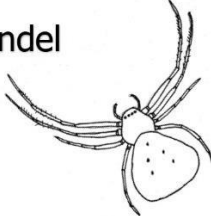

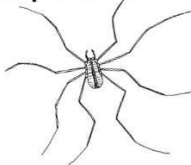

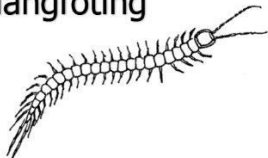
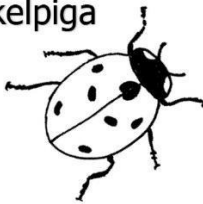
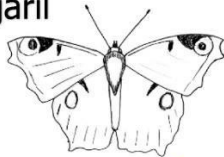
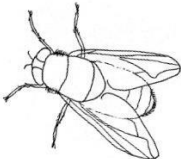

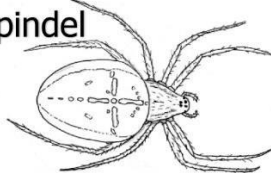
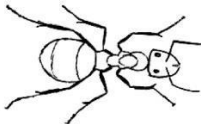
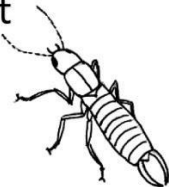
Lgr22 åk 1-3: Gemensamt och enskilt skrivande. Framställning av berättande bilder, till exempel sagobilder och illustrationer till berättelser.

Bingobrickor för småkryp

Från Nynäshamns Naturskola

<p>Vårtbitare</p> 	<p>Bärfis</p> 	<p>Mask</p> <p>Nynäshamns Naturskola</p>
<p>Mångfoting</p> 	<p>Spindel</p> 	<p>Geting</p>
<p>Gråsugga</p> <p>Illustrationer: Robert Lättman-Masch</p>	<p>Snäcka</p> 	<p>Lockespindel</p>

<p>Mångfoting</p> 	<p>Nyckelpiga</p> 	<p>Fjäril</p> <p>Nynäshamns Naturskola</p>
<p>Fluga</p> 	<p>Gräshoppa</p> 	<p>Snigel</p>
<p>Spindel</p> <p>Illustrationer: Robert Lättman-Masch</p>	<p>Myra</p> 	<p>Tvestjört</p>

Från Nynäshamns Naturskola **Diagram för statistik över funna småkryp**

Sätt ett kryss för varje sort småkryp ni hittar. Alltså blir 100 myror ett kryss på insekter.
Börja nerifrån och kryssa bara när ni hittar ett nytt som ni inte redan sett.

	Insekter	Spindeldjur	Kräftdjur	Mångfotingar	Mollusker	Maskar
Antal	6 ben	8 ben, Spindlar, lockespindlar	14 ben Gråsuggor	Många ben "Tusenfotingar"	Inga ben Sniglar, snäckor	Inga ben
15						
14						
13						
12						
11						
10						
9						
8						
7						
6						
5						
4						
3						
2						
1						

Börja här!

Diagram för statistik över funna insekter

Börja nerifrån och sätt ett kryss för varje ny insekt ni ser och som ni inte redan sett.

Antal	Hopprätvingar	Skinnbaggar	Steklar	Skalbaggar	Fjärilar	Tvåvingar
15						
14						
13						
12						
11						
10						
9						
8						
7						
6						
5						
4						
3						
2						
1						

Börja här!

Hopprätvingar: t.ex. gräshoppor och vårtbitare

Skinnbaggar: t.ex. bärfisar och andra halvvingar som oftast har ett triangelmönster på ryggen och har mjukt "skal".

Steklar: t.ex. myror, humlor, getingar, bin, växtsteklar och midjesteklar.

Skalbaggar: t.ex. nyckelpigor, löparbaggar, bladbaggar, vivlar och andra insekter med skal.

Tvåvingar: t.ex. flugor, blomflugor, bromsar, myggor och harkrankar.